

Stan zachowania źródliskowych solnisk na Wyspie Chrząższczewskiej (północno-zachodnia Polska)

Present-day condition of salt marshes supplied with brine on Chrząższczewska Island (NW Poland)

BEATA BOSIACKA

Katedra Taksonomii Roślin i Fitogeografii, Uniwersytet Szczeciński
71–415 Szczecin, ul. Wąska 13
e-mail: bebos@univ.szczecin.pl

Słowa kluczowe: słone źródła, roślinność halofilna, aktywna ochrona, Natura 2000, północna Polska.

Wyspa Chrząższczewska zlokalizowana jest w północno-zachodniej Polsce, na Zalewie Kamieńskim. Mimo położenia w strefie nadmorskiej, zasolenie wód podziemnych kenozoiku jest wynikiem głównie ascencji reliktowych wód ze skał mezozoiku – migrują one wzdłuż spękań związanych ze strefą uskoku (w obrębie antykliny Kamienia Pomorskiego). W mniejszym stopniu pierwszy poziom wodonośny może podlegać także wpływowi inwazji wód Bałtyku. W pracy scharakteryzowano roślinność halofilną, rozwijającą się w południowo-wschodniej części wyspy, uwarunkowaną samowpływem zasolonych wód podziemnych. O szczególnie wysokiej wartości przyrodniczej opisywanych siedlisk świadczy m.in. obecność solirodu zielnego *Salicornia europaea* (obecnie jedno z dwóch naturalnych stanowisk w Polsce) oraz mannicy nadmorskiej *Puccinellia maritima* (jedyne potwierdzone stanowisko w Polsce). W rezultacie zaniechania tradycyjnych metod gospodarowania oraz obniżenia poziomu wód gruntowych doszło do drastycznego ograniczenia powierzchni słonych błot i związanych z nimi inicjalnych fitocenoz, a słone łąki (słonawy) zostały w znacznej mierze wyparte przez subhalofilne i glikofilne szuwały. Regeneracja niskodarniowej roślinności halofilnej stała się możliwa dzięki rozpoczętemu w 2007 roku programowi kompensacji przyrodniczej.

SUMMARY

Chrząższczewska Island is situated in NW Poland, within the Kamieński Lagoon, eight kilometres south of the Baltic coast. Halophilous vegetation in the south-eastern part of the island (Fig. 1) is partly conditioned by saline sea waters, but mostly by spring waters with a fairly high concentration of salts. In the ground water at the depth of 0–25 cm, the concentration of Cl⁻ ranges from 6.380 mg/dm³ in phytocoenoses of *Juncetum gerardi* and *Scirpetum maritimi* to 13.830 mg/dm³ in patches with *Salicornia europaea*. According to Kaczor (2005), the salinization of Cenozoic aquifers within the Pomeranian Anticlinorium is caused mainly by brine ascending from the Mesozoic relict waters and does not result from the recent leaching of the Zechstein salt bodies, as they are isolated from the groundwater active circulation system.

The main factors threatening the natural inland saline habitats are the salinity decline due to the lowering of ground water levels, as well as the adverse trend of progressive conversion of grassland areas into fallow lands. An extensive form of grazing can be regarded as the optimal form of land use in saline meadow areas.

Regeneration of halophilous vegetation on Chrząższczewska Island, situated within the Special Areas of Conservation “Ujście Odry and Zalew Szczeciński” PLH320018, started in 2007. A high value of the saline habitats on the island is emphasized by the only confirmed location of *Puccinellia maritima* and one of the two natural locations of *Salicornia europaea*, which colonizes mud in Poland. Both pioneer species are scattered and endangered, mainly by successional processes.